

Силабус курсу:

Духовно-культурні цінності виховання

Ступінь вищої освіти:	Доктор філософії
Спеціальність:	011 Освітні, педагогічні науки
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

д. п. н., проф. Шевченко Г.П.

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри педагогіки, української філології та журналістики

посада

shevchencko.gala@gmail.com

електронна адреса

+38-0991846901

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на усвідомлення змістовної сутності духовності, духовних цінностей, культурних цінностей, різних наукових підходів до процесу духовного виховання особистості.

В основу викладання дисципліни покладено аксіологічний, культурологічний, цивілізаційний, антропологічний підходи, які передбачають розгляд проблеми духовності як основної людинотворчої функції. Програма передбачає освітньо-виховну мету, яка спрямована на формування духовних потреб, духовних почуттів, ціннісного, морального відношення до людини, моральних ідеалів людства.

Предметом дисципліни «Духовно-культурні цінності виховання» є духовно-моральні цінності, ціннісний світогляд, духовно-моральна культура, культура поведінки та вчинку.

Завдання дисципліни:

- розуміння сутності духовності, духовних цінностей, духовної культури та її складових;
- формування світоглядної орієнтації на духовно-культурні цінності та духовно-моральні ідеали;
- формування духовної культури;

- сприяти формуванню потреби у духовно-культурному самовдосконаленні.

Результати навчання:

Знати:

- сутність духовності, духовних цінностей, духовних потреб, духовної культури та її складових;
- основи морально-естетичної поведінки та духовно-моральних вчинків;

Вміти:

- аналізувати й систематизувати основні наукові ідеї щодо духовності особистості;
- збагачувати власну картину світу, людської природи;
- розширювати свій науковий кругозір за рахунок здобуття нових знань з проблем духовності;
- орієнтуватися в колі проблем духовно-культурних цінностей;
- визначати зміст, основні етапи духовного розвитку особистості.

-

Передумови до початку вивчення:

Для опанування дисципліни «Духовно-культурні цінності виховання» необхідні знання з дисциплін: «Філософія науки та професійна етика», «Історія педагогіки та компаративна педагогіка».

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач набуде наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність формувати системний науковий світогляд, професійну етику, загальнокультурний кругозір.

ЗК 4. Здатність до толерантного сприйняття різних ідей, принципово нових точок зору на факти дійсності.

ЗК 5. Здатність використовувати потенціал креативності в генеруванні педагогічних ідей та досягненні наукових цілей.

ФК 2. Уміння орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку теорії та методики виховання.

ФК 3. Здатність до теоретичного критичного аналізу педагогічних теорій, концепцій, систем і практики навчання і виховання.

ФК 4. Здатність прогнозувати вплив суспільних перетворень на зміну ціннісних орієнтирів учнівської молоді

ФК 5. Здатність організовувати освітній процес у контексті ідей гуманізації, демократизації, етнізації виховання на засадах аксіологічного, культурологічного, синергетичного, особистісно-діяльнісного, компетентнісного підходів та колективної творчої діяльності суб'єктів виховної взаємодії.

ФК 9. Здатність виявляти шляхи та педагогічні технології духовного розвитку особистості у вищій школі.

ПР 2. Знання основних філософських методологічних підходів до організації виховного процесу в контексті варіативності виховних практик.

ПР 3. Знання сучасних наукових підходів до розуміння природи й сутності людини, сутності, духовно-культурних цінностей виховання.

ПР 11. Уміння самостійно планувати процес проведення наукових досліджень, творчу діяльність та формулювати висновки за одержаними результатами.

ПР 16. Уміння моделювати систему роботи щодо формування духовно-культурних цінностей виховання у студентської молоді.

ПР 17. Уміння аналізувати виховні феномени у світі збільшення міри свободи, оптимізації процесів соціалізації та індивідуалізації, послідовної аксіологізації та особистісно-діяльнісної спрямованості освіти.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Проблема феномену духовності людини 21 століття	2/0/2	Специфічні особливості природи людини. Тілесно-духовно-душевна сутність. Енергоінформаційна структура природи людини. Духовність особистості з точки зору космопланетарного підходу.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
2.	Актуальні проблеми духовного розвитку і виховання особистості	2/0/2	Феномен духовності в її органічній єдності з феноменом людини. Духовно-культурні основи розвитку людини в її віковій динаміці. Вплив мистецтва на духовний світ людини. Педагогіка духовності як шлях сходження особистості до вершин честі і обов'язку, совісті і віри, добра і краси.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
3.	Духовно-культурні цінності - змістовна характеристика	2/0/2	Сутнісна характеристика цінностей. Культурні цінності, духовні цінності. Передумови переходу людства до нової Епохи Культури. Характеристика культурних цінностей. Художня освіта як основа життя культурної людини (за П. Шафером).	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
4.	Духовна домінанта людиноцентристської парадигми освіти	2/0/2	Основні причини колізій духовного життя сучасної цивілізації і духовної кризи особистості. Сутнісна характеристика нової соціокультурної парадигми (за Ф. Лазаревим та Брюсом А. Літлом). Змістовна сутність людиноцентристської парадигми освіти. Її духовна домінанта. Загальна характеристика духовно-культурних цінностей освіти. Значущість мистецтва у вихованні освіченої особистості. Особливості впливу мистецтва на духовно-культурний світ молоді.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
5.	Виховання одухотвореного образу людини культури 21 століття	2/0/2	Місце культури у вихованні образу сучасної людини. Характеристика поняття «одухотворений образ людини». Виховання образу людини культури на засадах духовно-культурних цінностей. Виховання духовності як усвідомлення	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/Б/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			людиною пріоритету духовних і культурних цінностей	
6.	Духовна безпека особистості	2/0/2	Бездуховність як чинник саморуйнування людини і суспільства. Духовна безпека: культуровідповідність нації. Духовна безпека – духовно-моральна культура і духовні цінності сучасної людини. Ціннісно-смилова сфера особистості – фундаментальна основа її духовної безпеки.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

Рекомендована література

Базова

1. Алексеєнко А.П. Природа духовності. – Х.: Факт, 2004. – 238с.
2. Безугла М. В. Духовно-культурні цінності освіти і духовна безпека особистості. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2017. 4 (79). 34-45.
3. Бех І. Д. Духовна енергія вчинку // Освіта і управління. - 2005-№1.-С. 51-58.
4. Бех І. Д. Духовні цінності в розвитку особистості // Педагогіка і психологія. - 1997. - №1. - С. 124-129.
5. Бех І.Д. Духовний розвиток особистості у фокусі сучасного виховного процесу / І.Д. Бех // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 6 (75). – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 316 с. – С. 30-52.
6. Бех, І. Д. Ключовий імператив нашої молоді. Горизонт духовності виховання: колективна монографія,. Вільнюс: Zevedra, 2019. 584 с.
7. Білодід Ю.М. Духовність: сутність, структура, функції. – Житомир: РВВ ІПСТ, 2003. – 192с.
8. Бондаревич І.М. Духовна цілісність особистості: дійсність і перспектива: монографія / І.М. Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2008. – 162 с.
9. Духовність особистості у вимірах культури, виховання та освіти: вибрані наукові статті / Г.П. Шевченко. – К.: Видавництво «Педагогічна думка», 2017. – 210 с.
10. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. Зб. каф. педагогіки ВНУ імені Володимира Даля.
11. Духовно-культурні цінності освіти студентської молоді: монографія / Т. Л. Антоненко, М В. Безугла. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 254 с.
12. Духовно-культурні цінності виховання Людини: монографія / Г.П. Шевченко, Антоненко Т. Л., Бєлих О. С., Зеленов Є. А., Карпенко І. М., Крєєк О. Є., Рашидова С. С., Рашидов С. Ф., Фунтєкова Н. В., Шайкіна О. О. – Луганськ: Вид-во «НОУЛДЖ», 2013. – 332 с.
13. Кротюк В. А., Малярчук, С. Г. Духовна безпека суспільства та освіта. Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, 2012. 4 (14). С. 57–76.
14. Лучанінова О.П. Шлях до духовності (духовно- моральна педагогіка в ліцеї) : навч. – метод. Посібник/ О.П. Лучанінова; Днепропетр. Нац. ун-т. _ Днепропетровск: Пороги, 2004. -145 с.
15. Мистецтво виховання Людини: колективна монографія / Г. П. Шевченко, В. М. Алфімов, Т. Л. Антоненко, М. В. Безугла, Є. А. Зеленов, О. П. Лучанінова, Н. Є. Миропольська, С. С. Рашидова, І. О. Сафонова, Г. С. Тарасенко, Т. Г. Тюрїна. — Київ: Вид-во «Педагогічна думка», 2017. — 304 с.
16. Панченко Л. М. Гуманітарна освіта як основа духовної безпеки. Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Філософія. 2012. 38. С. 149–161.
17. Помиткін Е.О. Духовний розвиток особистості як пріоритетне завдання освіти ХХІ століття / Е.О. Помиткін // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми» (24 травня 2017 року, м. Київ); Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 3(78). – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 378 с. - С.180-187.
18. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія / Е.О. Помиткін. — К.: Наш час, 2007. — 280 с. — Бібліогр.: с. 252–278.
19. Помиткін Е.О. Розвиток емоційної складової духовної культури педагога / Е.О. Помиткін // Естетика і етика педагогічної дії. Збірник наукових праць. Київ-Полтава, 2011. – С. 84-92.
20. Савчин М. Духовний потенціал людини (Навчальне видання): [монографія] / Мирослав Савчин. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 508 с.
21. Тюрїна Т.Г. Бездуховність як чинник саморуйнування людини і суспільства (у контексті інформаційно-енергетичної парадигми) / Т.Г. Тюрїна / Духовність особистості: методологія, теорія і практика:

- збірник наукових праць / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми» (24 травня 2017 року, м. Київ) ; Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 3(78). –Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 378 с.С. 287-299
22. Філіпчук Г.Г. Духовна безпека:культуровідповідність нації / Г.Г. Філіпчук / Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми» (24 травня 2017 року, м. Київ) ; Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 3(78). – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 378 с. - С.300-324.
 23. Формування духовної культури учнівської молоді засобами мистецтва: основні концептуальні ідеї: Науковий збірник. Вип. II / За заг. ред. Шевченко Г.П. – Луганськ: ЛДПУ, 2000. – 94 с.
 24. Чурсін М.М. Духовна безпека, духовна культура і концепція стійкого розвитку суспільства / М.М. Чурсін // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми» (24 травня 2017 року, м. Київ) ; Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 3(78). –Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 378 с. - С. 346-360.
 25. Шевченко Г. П. Духовна безпека: духовна культура і духовні цінності сучасної людини / Г. П.Шевченко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми» (24 травня 2017 року, м. Київ) ; Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 3(78). –Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 378 с. - С. 361-373.
 26. Шевченко Г.П. Виховання – процес людинотворчості, культуротворчості, духотворчості / Г.П. Шевченко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика : збірник наукових праць / За матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції «Духовно-культурні цінності виховання людини» 27 травня 2015 р. / Гол. редактор Г.П.Шевченко. – Вип. 3 (66). – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2015. – 304 с. - С. 288-299.
 27. Шевченко Г.П. Духовно-культурні цінності освіти / Г.П. Шевченко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: Збірник наукових праць / Гол. Редактор: Г.П.Шевченко – Вип. 4 (33). – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 200 с.
 28. Шевченко Г.П. Культура і мистецтво в ідеалотворенні особистості / Г.П.Шевченко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 6 (75). –Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 316 с.С. 294-305.
 29. Шевченко Г.П. Одухотворений образ людини культури ХХІ століття: процес його виховання у вищій школі / Г.П.Шевченко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 5 (68). – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 228 с. - С.213-225.
 30. Schafer Paul Foundationsforlife. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: зб.наук.праць. 2011. 1 (42). С. 172–193.
 31. Schafer D. PaulTheCulturalPersonality. Rock’sMills PressOakville, Ontario. 2018. 106 p.
 32. Schafer D. PaulTheAgeofCulture. A NewRoadBook. Rock’sMillPress. 2014. 231 p.

Допоміжна

1. Антоненко Т.Л. Одухотвореність та культура особистості – домінуючі компоненти її ціннісно-сміслової сфери / Т.Л. Антоненко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 6 (75). –Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 316 с. - С. 6-19
2. Антоненко Т.Л. Ціннісно-сміслова сфера особистості – фундаментальна основа її духовної безпеки / Т.Л.Антоненко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика / За матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і проблеми» (24 травня 2017 року, м. Київ) ; Ч.1 / Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 3(78). –Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 378 с. - С. 25-34.
3. Бутенко В.Г. Духовний розвиток особистості як пріоритетний напрям діяльності сучасної школи // Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Наук. Записки. Сер.: Педагогічні науки. Вип..14. – Кіровоград, 1998. – С.5-7.
4. Долгая Н. Мистецтво як засіб духовного становлення особистості // Рідна шк. – 2002. - №2. – С.27-28.
5. Шевченко Г.П. Одухотворений образ людини культури ХХІ століття: процес його виховання у вищій школі / Г.П.Шевченко // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць

/ Гол. редактор Г.П. Шевченко. – Вип. 5 (68). – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 228 с. – С.213-225.

6. Шевченко Г.П. Освіта та духовне виховання людини / Г.П. Шевченко. - Витоки педагогічної майстерності. 2014. Випуск 13. – С.8-12.
7. Юзвак Ж.М. Духовність як психологічний феномен: структура і чинники розвитку // Філософська думка. – 1999. - №5. – С.139-150.

Методичне забезпечення

1. Текст лекцій

Оцінювання курсу

Розподіл балів для
денної форми навчання

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	55
Завдання до самостійної роботи	10
Залік	35
Разом	100

Розподіл балів, які отримують аспіранти
заочної форми навчання

Виконання семінарських (практичних) завдань	22
Самостійна робота	50
екзамен	28
Усього	100 балів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Аспірант може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Ідентифікаційні ознаки документа (назва, дата впровадження тощо)
Положення про формування силабусів навчальних дисциплін СНУ ім. В. Даля Редакція 2020-01, без змін Введено в дію 03.02.2020

[illegible]

[illegible]

[illegible]